

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ
ТА МІНІМІЗАЦІЯ
ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ**

**Методичні рекомендації
до практичних завдань студентів
спеціальності 071 "Облік і оподаткування"
другого (магістерського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019**

УДК 336.22:338.2(07.034)

П44

Укладач В. В. Карпова

Затверджено на засіданні кафедри митної справи та оподаткування.
Протокол № 9 від 21.12.2018 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

П44 **Податкове** планування та мінімізація податкових ризиків [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до практичних завдань студентів спеціальності 071 "Облік і оподаткування" другого (магістерського) рівня / уклад. В. В. Карпова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 59 с.

Подано методичні рекомендації до практичних завдань за кожною темою навчальної дисципліни, ситуаційні завдання до практичних занять, тестові завдання, а також питання до семінарських занять.

Рекомендовано для студентів спеціальності 071 "Облік і оподаткування" другого (магістерського) рівня.

УДК 336.22:338.2(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2019

Вступ

Оптимальне управління податковими витратами на підприємстві має особливе значення в умовах інтеграції економіки України з економікою Європейського союзу. Нерівномірність і суттєвість рівня податкового навантаження, наявність "тіньового" сектора економіки призводить до диспропорційності конкурентних засад, зниження фінансово-економічних показників підприємства й економіки держави в цілому.

У сучасних умовах першочергового значення набуває впровадження в діяльність підприємств податкового планування – системи заходів підприємства, спрямованої на максимальне використання можливостей чинного законодавства з метою законної оптимізації податкових платежів.

Тому навчальна дисципліна "Податкове планування та мінімізація податкових ризиків" є важливою для підготовки магістрів за спеціальністю 071 "Облік і оподаткування".

Навчальну дисципліну зараховано до групи нормативних дисциплін циклу професійної підготовки магістрів за спеціальністю 071 "Облік і оподаткування". Вона є невід'ємною частиною циклу економічних дисциплін, необхідних робітникам бухгалтерських і податкових підрозділів підприємств незалежно від форми власності та організаційно-правової форми господарювання.

Навчальна дисципліна орієнтує студентів на практичну діяльність у податковій сфері, дозволяє набути навичок організації податкового планування на підприємстві, оптимізації податків та зборів і мінімізації податкових ризиків від впровадження заходів із податкового планування.

Мета дисципліни – надання студентам необхідних теоретичних основ, методичних рекомендацій і практичних навичок щодо оптимізації податкових платежів суб'єктів господарювання в межах чинного законодавства та мінімізації податкових ризиків.

Для досягнення мети поставлені такі **основні завдання**:

вивчення теоретико-організаційних засад податкового планування;
засвоєння основних принципів обґрунтування господарських рішень з врахуванням чинників оптимізації податків та податкових ризиків;

набуття навиків самостійного складання проекту податкового планування.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес податкового планування.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення теоретичних аспектів і методичних рекомендацій щодо процесу податкового планування на підприємстві та мінімізації податкових ризиків.

Опанування навчальної дисципліни, крім роботи на лекціях і самостійного опанування окремих питань, передбачає активну участь студентів у практичних і семінарських заняттях.

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації окреслених питань, їх виступи, активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів із цієї навчальної дисципліни.

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для вирішення їх на занятті. Воно містить проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, виконання завдань із їх обговоренням, вирішення контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Навчальний час, відведений для практичних занять студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом. У ході виконання практичних завдань студент має опанувати вміння та навички зі складання схем оптимізації податкових платежів, проектів податкового планування та вирішення ситуаційних завдань.

У процесі виконання практичних завдань студент вивчає основні законодавчі та нормативно-правові акти, які регламентують ведення податкового обліку за різними податками та зборами; опановує основні категорії

та терміни за темами дисципліни, ознайомлюється з рекомендованою літературою; виконує практичні завдання щодо складання схем оптимізації податкових платежів, проектів податкового планування, готує аналітичну доповідь на семінарське заняття; вивчає зарубіжний досвід податкового планування; здійснює пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; здійснює самодіагностику на основі запропонованих питань; здійснює підготовку до самостійних контрольних робіт та інших форм поточного контролю; систематизує вивчений матеріал із метою підготовки до складання семестрового екзамену.

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено такі види практичної роботи студентів у процесі занять:

підготовка до семінарських та практичних занять, що передбачає опрацювання лекційного матеріалу, підготовку доповідей та повідомлень за проблемною тематикою;

підготовка до поточного та підсумкового контролю знань, що полягає в опрацюванні контрольних запитань, вирішенні ситуаційних та розрахункових завдань з урахуванням методичних рекомендацій;

самостійне опрацювання теоретичного матеріалу;

виконання практичних завдань .

Методичні рекомендації до практичних завдань

Змістовий модуль 1

Теоретичні та методичні основи податкового планування

Тема 1. Податкове планування в системі загального планування підприємства

Мета проведення семінарського та практичного занять – опанування категорійного апарату податкового планування, ознайомлення з проблемними питаннями теоретичних засад категорійного апарату податкового планування.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: використовувати інструменти податкового планування щодо формування політики податкового планування, знати сутність податкового планування; формулювати поняття "податкове планування", "податкова політика", "бюджетування податків", "розрахунок податкових

платежів"; характеризувати основні вимоги до побудови системи податкового планування; наводити приклади застосування форм реалізації податкової політики підприємства, скласти податковий календар.

Питання для підготовки до семінарського заняття за темою 1

1. Наукові підходи до визначення поняття податкового планування на підприємстві.
2. Наукові підходи до визначення поняття бюджетування податків.
3. Взаємозв'язок податкової політики на макро- та мікрорівні.
4. Методика бюджетування податків.
5. Склад системи бюджетування податків.

Перелік тестових запитань для семінарських занять за темою 1

1. Система заходів, що проводяться у сфері податкового обліку суб'єктом господарювання, які виражають варіанти (сценарії) його поведінки у взаєминах із державою з питань розрахунку і сплати податкових платежів – це:

- а) бюджетування податків;
- б) податкова політика на макрорівні;
- в) податкова політика підприємства;
- г) розрахунок податкових зобов'язань.

2. Керівництво суб'єкта господарювання вважає за можливе вступити в конфлікт із контролюючими органами відносно оцінювання правомірності ведення податкового обліку тільки в разі впевненості в позитивному результаті ситуації. Це варіант податкових взаємин з державою:

- а) позитивний;
- б) обережний;
- в) необережний;
- г) зважений;
- д) ризиковий.

3. Система заходів суб'єктів господарювання, спрямована на максимальне використання можливостей чинного законодавства з метою законної оптимізації його податкових платежів – це:

- а) податкова політика;
- б) податкове бюджетування;

в) податкове планування;

г) податковий облік.

4. Чи враховують у податковому плануванні заборонені законодавством способи:

а) так;

б) ні.

5. Угода, яка здійснюється з метою прикриття іншої угоди, що була здійснена фактично – це:

а) неповноцінна;

б) фіктивна;

в) удавана;

г) немає правильної відповіді.

6. Кількісне вираження міри податкового навантаження на підприємство – це:

а) бюджетування податків;

б) розрахунок поточних податкових платежів;

в) податкове планування;

г) податковий тягар.

7. Доктрина, відповідно до якої юридичні наслідки угоди визначаються більше її сутністю, а не формою, називається:

а) "ділова мета";

б) "сутність над формою";

в) "угода по кроках";

г) правильні відповіді а і б;

д) правильні відповіді а і в.

8. У якій доктрині суд під час розгляду конкретної угоди усуває проміжні операції, проведені сторонами, і розглядає тільки фактичні результати операцій:

а) "ділова мета";

б) "сутність над формою";

в) "угода по кроках";

г) правильні відповіді а і б;

д) правильні відповіді а і в.

9. Первинною, обов'язковою формою реалізації податкової політики підприємства, без якої неможливе подальше функціонування підприємства, є:

а) бюджетування податків;

б) розрахунок поточних податкових платежів;

- в) податкове планування;
- г) правильні відповіді а і б;
- д) правильні відповіді а, б і в.

10. Фінансовий стан підприємства впливає на такі причини мінімізації податків:

- а) економічні;
- б) моральні;
- в) техніко-юридичні;
- г) правильні відповіді а і в;
- д) правильні відповіді б і в.

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять за темою 1

Завдання 1. Юридична особа, що знаходиться на спрощеній системі оподаткування зі сплатою єдиного податку за ставкою 5 % здійснює роботи з ремонту приміщень із матеріалу замовника. За перший квартал 2019 року було виконано робіт на суму 1 000 000 грн, за другий квартал виконано робіт на суму 1 500 000 грн. Водночас було оплачено в першому кварталі 2019 року робіт на суму 800 000 грн, в другому кварталі 2019 року оплачено робіт на суму 1 000 000 грн.

Необхідно розрахувати суму єдиного податку і скласти податковий календар.

Завдання 2. Юридична особа, що знаходиться на спрощеній системі оподаткування зі сплатою єдиного податку за ставкою 5 % здійснює роботи з ремонту приміщень із матеріалу замовника. Відділом бюджетування було складено бюджет виконання робіт на четвертий квартал 2019 року: жовтень – п'ять договорів, листопад – десять договорів, грудень – шість договорів. Стандартна вартість договору 50 000 грн. Вартість матеріалів за одним договором складає 30 000 грн.

Водночас бюджетом грошових коштів передбачається, що 60 % оплати робіт за договорами буде поступати в місяці надання послуг, а залишок (40 %) – в місяці, що слідує за місяцем виконання робіт.

Необхідно на підставі цих даних скласти бюджет єдиного податку підприємства на четвертий квартал (із щомісячним розбиттям) та запропонувати варіанти оптимізації єдиного податку.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 1

Завдання. Юридична особа є платником податку на прибуток підприємств. Бюджет операційних прибутків і витрат на перший квартал 2019 року склав (табл. 1):

Таблиця 1

Дані бюджету операційних прибутків і витрат (базовий варіант)

№ п/п	Показник	Сума, грн
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5 000 000
2	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	3 000 000
3	Валовий прибуток	2 000 000
4	Інші операційні доходи	100 000
5	Адміністративні витрати	50 000
7	Інші операційні витрати	10 000
8	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2 000 000

Підприємство не коригує фінансовий результат до оподаткування.

Необхідно розрахувати планову суму податку на прибуток, запропонувати варіанти оптимізації податку на прибуток та скласти бюджет податків після оптимізації.

Методичні рекомендації

Метод делегування податків структурі-сателіту. Підприємство може укласти із структурою-сателітом договір на отримання послуг (маркетингових, консалтингових, юридичних тощо). Такі витрати вміщують до складу адміністративних витрат.

Припустимо, що вартість послуг складе 50 000 грн. Тоді сума адміністративних витрат збільшиться на 50 000 грн. Це статична податкова схема, оскільки в ній сума економії податкових платежів не знаходяться в прямій залежності від операцій з отримання доходу.

Новий бюджет податку на прибуток (після оптимізації) подано в табл. 2.

Дані бюджету операційних прибутків і витрат (після оптимізації)

№ п/п	Показник	Сума, грн
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5 000 000
2	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	3 000 000
3	Валовий прибуток	2 000 000
4	Інші операційні доходи	100 000
5	Адміністративні витрати	100 000
6	Витрати на збут	40 000
7	Інші операційні витрати	10 000
8	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	1 950 000

Сума податку на прибуток: $1\,950\,000 \text{ грн} \times 18\% = 351\,000 \text{ грн}$.

Разом оптимізація податку на прибуток:

$360\,000 \text{ грн} \times 351\,000 \text{ грн} = 9\,000 \text{ грн}$.

Проте в схемах із сателітом прийнято розраховувати загальну економію податків (з урахуванням податкового навантаження сателіта).

Податок сателіта = $50\,000 \text{ грн} \times 0,05 = 2\,500 \text{ грн}$.

Разом економія на податках: $9\,000 \text{ грн} - 2\,500 \text{ грн} = 6\,500 \text{ грн}$.

Література для самостійної роботи за темою 1

Основна: [2, с. 9 – 32; 1, с. 336 – 340; 5, с. 336 – 343; 3, с. 87 – 93].

Додаткова: [14, с. 8 – 11; 20, с. 62 – 67].

Тема 2. Податкові ризики в заходах податкового планування

Мета проведення семінарського та практичного занять – визначення критеріїв відмінності податкового планування та ухилення від сплати податків, вивчення способів мінімізації ризиків під час здійснення заходів податкового планування.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: знати основні види ризиків в заходах податкового планування; ідентифікувати ризики в заходах податкового планування; обґрунтовувати управлінські рішення з врахуванням ризиків у заходах податкового планування; формулювати поняття "податкові ризики", "ризики в податковому плануванні".

Питання до семінарського заняття за темою 2

1. Теоретичні підходи до визначення поняття ухилення від сплати податків.
2. Протизаконні методи оптимізації податкових платежів.
3. Міжнародний досвід визначення фактичних намірів сторін при укладанні угод.
4. Напрями мінімізації ризиків у податковому плануванні.
5. Ризики як критерій оптимальності в податковому плануванні.
6. Проблемні аспекти розмежування законних та незаконних способів оптимізації оподаткування.
7. Проблематика тіньового сектора економіки та напрямки її вирішення.

Перелік тестових запитань до семінарських занять за темою 2

1. До організаційних ризиків в податковому плануванні належать:
 - а) комерційні ризики;
 - б) психологічні ризики;
 - в) законодавчі ризики;
 - г) варіанти а і б;
 - д) варіанти а, б та в.
2. Бухгалтеру підприємства керівництво пропонує підписати "фальшивий" документ. Як можна понизити ризик відповідальності:
 - а) написати доповідну, в якій сповістити, що операція фіктивна, після чого "провести" її в обліку;
 - б) сповістити усно керівництво про те, що операція фіктивна, після чого "провести" її в обліку;
 - в) відмовитися від проведення операції, у тому числі під ризиком звільнення.
3. Ситуація, за якою підприємство без узгодження з контрагентом перераховує передоплату в останні дні звітного періоду, супроводжується:
 - а) організаційними ризиками;
 - б) комерційними ризиками;
 - в) психологічними ризиками;

- г) технологічними ризиками;
- д) не супроводжується ризиками.

4. Ризики розглядаються як вірогідність відхилення від поставлених цілей, у тому числі і під час отримання підвищеної суми прибутку порівняно з прогнозом:

- а) в класичній теорії ризиків;
- б) в неокласичній теорії ризиків;
- в) така ситуація не вважається ризиковою.

5. Юрист товариства з обмеженою відповідальністю відмовляється реєструватися як приватний підприємець – платник єдиного податку, оскільки вважає, що це негативно вплине на внески до пенсійного фонду. Така ситуація свідчить про:

- а) організаційні ризики;
- б) комерційні ризики;
- в) психологічні ризики;
- г) соціальні ризики;
- д) не супроводжується ризиками.

6. Ризики, які обумовлені можливістю привертання підвищеної уваги контролюючих органів у результаті заходів податкового планування, належать до:

- а) соціальних ризиків;
- б) ризиків відповідальності;
- в) ризиків контролю;
- г) комерційних ризиків;
- д) організаційних ризиків.

7. Підприємство не має можливості зареєструвати дочірню структуру в офшорній зоні. Про які ризики свідчить така ситуація:

- а) комерційні ризики;
- б) технологічні ризики;
- в) психологічні ризики;
- г) соціальні ризики?

8. Підприємство, що спеціалізується на збуті електротоварів уклало з приватним підприємцем договір щодо надання приватним підприємцем підприємству маркетингових послуг із пошуку партнерів для збуту головних уборів. Бізнес-планом та іншими документами наміри підприємства щодо здійснення торгівлі головними уборами не передбачено. За таких

умов угоду на придбання маркетингових послуг підприємством можна розцінити як:

- а) законну і дійсну;
- б) удавану і дійсну;
- в) фіктивну і недійсну;
- г) фіктивну і недійсну;
- д) фіктивну і дійсну.

9. До основних методів управління ризиком належать:

а) ухилення від ризику: відмова від операцій, пов'язаних із ризиком;
б) управління ризиком: своєчасне виявлення процесів, які можуть призвести до можливої втрати;

в) поглинання ризику: визнання витрат та їх пряме або непряме фінансування за рахунок внутрішніх або зовнішніх джерел;

- г) передачу ризику іншій особі;
- д) правильні відповіді а – г.

10. До методів оцінювання ризику належать:

- а) експертний;
- б) економіко-статистичні;
- в) розрахунково-аналітичні;
- г) аналогові методи;
- д) правильні відповіді а – г.

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять за темою 2

1. На підприємстві ведення податкового та бухгалтерського обліку доручено фізичній особі – приватному підприємцю. Чи можна притягнути до адміністративної та кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків підприємця? Відповідь обґрунтуйте на підставі норм законодавчих актів України.

2. Внаслідок помилки, якої припустився головний бухгалтер, сталася недоплата податку на прибуток. Під час перевірки підприємству було донараховано 600 000 грн податку на прибуток та 150 000 грн штрафних санкцій. Чи можна стягнути суму податку та штрафних санкцій із бухгалтера? Відповідь обґрунтуйте посиланням на норми законодавчих актів України.

3. Головний бухгалтер визначив, що документи на придбання товару оформлено на підприємство, яке належить до категорії сумнівних контрагентів (фіктивне підприємство). Чи слід за таких обставин проводити

операцію в обліку підприємства? Чи можна попередити письмово про це директора і провести операцію в обліку? До яких наслідків може призвести проведення операції в обліку за умов попередження керівництва про "фіктивність" контрагента? Відповідь обґрунтуйте посиланням на норми законодавчих актів України.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 2

Ситуаційне завдання. Підприємство має певний сумнів, що продавець своєчасно зареєструє в Єдиному реєстрі податкових накладних податкову накладну. Отже, є ризик того, що підприємство втратить за операцією з контрагентом право на податковий кредит з ПДВ. Яким чином можна мінімізувати наслідки від цього ризику?

Приклад відповіді. У зазначеному випадку покупцю краще мінімізувати ризики до укладення договору з вищезазначеним контрагентом.

Зокрема можливо провести наступні дії:

1) наполягати на включенні до договору застережувальних положень, які б визначали відповідальність продавця у випадку, коли його дії чи бездіяльність призведуть до втрати покупцем права на формування податкового кредиту з ПДВ. Наприклад, можливо включити в договір таке формулювання: "У випадку вчинення продавцем дій або бездіяльності, в результаті чого покупець остаточно втратить право на податковий кредит, продавець зобов'язаний сплатити покупцю штраф у розмірі втраченого покупцем податкового кредиту. Такий штраф продавцем сплачується після отримання від покупця обґрунтованих претензій";

2) якщо товар придбавається (отримується) з метою подальшого продажу, має сенс спочатку дочекатися реєстрації "вхідної" податкової накладної, і тільки після цього проводити операції, які за правилом першої події призведуть до необхідності скласти та зареєструвати "вихідну" податкову накладну та сформулювати податкове зобов'язання з ПДВ.

У ситуації, коли податкову накладну не було зареєстровано і застережень на етапі укладання угоди не було внесено в договір, можна подати в суд позовну заяву про стягнення з продавця збитків у розмірі втраченого податку на додану вартість.

Література для самостійної роботи за темою 2

Основна: [2, с. 76 – 89; 4, с. 420 – 426; 1, с. 474 – 478; 3, с. 55 – 63; 6, с. 453 – 462]. Додаткова: [10, с. 62 – 124; 20, с. 57 – 60].

Тема 3. Принципи та методи податкового планування на підприємстві

Мета проведення семінарського та практичного заняття – ознайомлення з проблематикою класифікації принципів та методів податкового планування, набуття навичок щодо застосування методів податкового планування.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: знати сутність принципів і методів податкового планування на підприємстві; застосовувати принципи та методи податкового планування під час складання проектів оптимізації оподаткування; обґрунтовувати рішення щодо застосування принципів податкового планування; знати поняття "принцип податкового планування", "метод податкового планування".

Питання до семінарського заняття за темою 3

1. Теоретичні підходи до класифікації принципів податкового планування.
2. Теоретичні підходи до класифікації методів податкового планування.
3. Застосування спеціальних методів у податковому плануванні.
4. Застосування загальних методів у податковому плануванні.
5. Використання взаємозв'язку бухгалтерського і податкового обліку в податковому плануванні.
6. Пільги в оподаткуванні як інструментарій податкового планування.

Перелік тестових запитань до семінарських занять за темою 3

1. Критерій, який встановлює, що податкове планування повинно здійснюватися відповідно до законодавства, відноситься до принципу:
 - а) законності;
 - б) точності;
 - в) комплексності;
 - г) безперервності;
 - д) системності.

2. До спеціальних принципів податкового планування належать:

- а) принципи законності, перспективності, природності;
- б) принципи участі, гнучкості, точності;
- в) принципи гнучкості, законності, перспективності;
- г) принципи точності, законності, перспективності;
- д) принципи безперервності, перспективності, природності.

3. Принципи, що використовуються як в податковому плануванні підприємства, так і у внутріфірмовому плануванні в цілому, належать до:

- а) загальних принципів податкового планування;
- б) спеціальних принципів податкового планування.

4. Критерій, який встановлює, що планування всіх податкових платежів підприємства повинно здійснюватися в комплексі, належить до принципу:

- а) законності;
- б) точності;
- в) комплексності;
- г) безперервності;
- д) системності.

5. Яким чином на податку на прибуток відобразиться зниження податку на землю на 10 000 грн.:

- а) податок на прибуток збільшиться на 10 000 грн;
- б) податок на прибуток знизиться на 10 000 грн;
- в) податок на прибуток збільшиться на 1 800 грн;
- г) податок на прибуток знизиться на 1 800 грн.;
- д) сума податку на прибуток не зміниться?

6. Критерій, за яким схема оптимізації аналізується на наявність достатньої матеріальної і ресурсної бази для її здійснення, в податковому плануванні відноситься до принципу:

- а) альтернативності;
- б) законності;
- в) натуральності (природності);
- г) оптимального співвідношення ризику і вигод;
- д) комплексності.

7. Яке з тверджень найточніше характеризує заходи щодо податкового планування:

а) ефект від впровадження схем оптимізації податків повинен перевищувати можливі збитки від їх впровадження;

б) під час оптимізації податків не повинно бути витрат;
в) ефект від впровадження схеми оптимізації податків не повинен призводити до відповідальності;

- г) правильні відповіді б і в;
д) правильні відповіді а і в?

8. Критерій, за яким податкові плани повинні складатися з урахуванням можливих коригувань під обставини, що непередбачено змінилися, визначає в податковому плануванні принцип:

- а) точності;
б) гнучкості;
в) оптимального співвідношення ризику і вигод;
г) перспективності;
д) системності.

9. Критерій, за яким раніше розроблені плани слід постійно аналізувати і коригувати під зміни законодавства, в податковому плануванні належить до принципу:

- а) законності;
б) оптимального співвідношення ризику і вигод;
в) перспективності;
г) безперервності;
д) точності.

10. Який з принципів податкового планування встановлює, що під час розробки податкового плану повинні враховуватися можливі зміни законодавства:

- а) принцип законності;
б) принцип безперервності;
в) принцип перспективності;
г) принцип гнучкості;
д) принцип комплексності?

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять за темою 3

Завдання 1. На підприємстві числилося 1 000 одиниць товару станом на 01.03.2019 р. вартістю 300 грн за одиницю. 15.03.2019 р. поступило 100 одиниць того самого товару вартістю 360 грн за одиницю (без ПДВ), 20.03.2019 р. поступило 200 одиниць того самого товару вартістю 400 грн за одиницю. Було списано на реалізацію 1 000 одиниць товару 15.03.2019 р.

Інших операцій у вересні із цими товарами не було. Підприємство використовує метод списання запасів:

- 1) ФІФО;
- 2) періодичної середньозваженої собівартості одиниці на дату операції;
- 3) щомісячної середньозваженої собівартості одиниці на кінець місяця.

Необхідно визначити залишки запасів станом на 30.03.2019 р. і розрахувати різницю між цими варіантами.

Завдання 2. Підприємство має намір укласти договір підряду, який передбачає надання робіт фізичною особою Сидоровим В. І., що не являється фізичною особою – підприємцем. Сума робіт за договором підряду складає 10 000 грн без урахування ПДВ, з них 4 000 грн складає собівартість матеріалів.

Необхідно розрахувати суму податкових платежів, що сплачуються підприємством і визначити можливі способи їхньої оптимізації.

Завдання 3. На підприємстві заплановано відвантаження товару на суму 180 000 грн (у т. ч. ПДВ – 30 000 грн) в останніх числах місяця, собівартість товарів складає 96 000 грн (у т. ч. ПДВ – 16 000 грн), інших витрат з реалізації немає.

Необхідно розрахувати суму податкових платежів за цією операцією і визначити напрями їх можливої оптимізації.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 3

Завдання. На підприємстві на початок звітного періоду враховувалося 1 000 од. товару А за ціною 500 грн без урахування ПДВ, придбаних без товарно-заготівельних витрат. За звітний період на підприємство надійшов товар Б – 1 000 од. за ціною 400 грн без урахування ПДВ і товар С – 1 000 од. за ціною 600 грн без урахування ПДВ. Товарно-заготівельні витрати підприємства складають 10 % від вартості товару А і 15 % від вартості товару Б.

Було реалізовано за період 500 од. товару Б і С. Облік товарно-заготівельних витрат ведеться:

- 1) прямим методом;
- 2) непрямим методом через акумуляцію товарно-заготівельних витрат на окремому субрахунку.

Необхідно визначити суму товарно-заготівельних витрат в залишках запасів на кінець періоду.

Методичні рекомендації

1. Обчислюємо суму залишку товарно-заготівельних витрат під час застосування прямого методу:

$(1\ 000\ \text{од.} \times 400\ \text{грн} \times 10\ \% \times 1\ 000\ \text{од.} \times 600\ \text{грн} \times 15\ \%) - (500\ \text{од.} \times 400\ \text{грн} \times 10\ \% + 500\ \text{од.} \times 600\ \text{грн} \times 15\ \%) = 65\ 000\ \text{грн.}$

2. Розраховуємо середній відсоток товарно-заготівельних витрат під час застосування непрямого методу:

$(1\ 000\ \text{од.} \times 400\ \text{грн} \times 10\ \% + 1\ 000\ \text{од.} \times 600\ \text{грн} \times 15\ \%) / (1\ 000\ \text{од.} \times 400\ \text{грн} + 1\ 000\ \text{од.} \times 600\ \text{грн}) = 8,6666\ \%.$

3. Обчислюємо суму залишку товарно-заготівельних витрат під час застосування непрямого методу:

$(1\ 000\ \text{од.} \times 400\ \text{грн} \times 10\ \% + 1\ 000\ \text{од.} \times 600\ \text{грн} \times 15\ \%) - (500\ \text{од.} \times 400\ \text{грн} + 500\ \text{од.} \times 600\ \text{грн}) \times 8,6666\ \% = 86\ 666\ \text{грн.}$

Отже, різниця між розглянутими варіантами дорівнює: $86\ 666\ \text{грн} - 65\ 000\ \text{грн} = 21\ 666\ \text{грн}$. Це дозволить отримати тимчасову економію з податку на прибуток в розмірі: $21\ 666\ \text{грн} \times 18\ \% = 3\ 899,88\ \text{грн}$.

Література для самостійної роботи за темою 3

Основна: [2, с. 32 – 64; 4, с. 417 – 420, 426 – 432; 1, с. 454 – 474; 3, с. 66 – 82; 5, с. 429 – 452]. Додаткова: [11, с. 14 – 19; 13, с. 20 – 28; 14, с. 12 – 22; 16, с. 69 – 75].

Тема 4. Види та етапи податкового планування на підприємстві

Мета проведення семінарського та практичного заняття – ознайомлення з проблемними аспектами класифікації видів податкового планування на підприємстві, вивчення етапів податкового планування на підприємстві.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: описувати види та етапи податкового планування; визначати види податкового планування на підприємстві, послідовність дій у розрізі окремих етапів податкового планування.

Питання до семінарського заняття за темою 4

1. Підходи вітчизняних та зарубіжних вчених до класифікації видів податкового планування.
2. Відмінні ознаки стратегічного та поточного податкового планування.
3. Теоретичні підходи до визначення етапів податкового планування.
4. Склад заходів податкового планування в залежності від етапів податкового планування.
5. Податкові "лазівки" – практика застосування та наукові підходи до визначення.
6. Податкові пільги – практика застосування та теоретичне визначення.

Перелік тестових запитань до семінарських занять за темою 4

1. За характером управлінських рішень податкове планування розділяється на:
 - а) внутрішньодержавне, міжнародне;
 - б) податкове планування із застосуванням податкових пільг, податкове планування із застосуванням "лазівок" у законодавстві;
 - в) індивідуальне, корпоративне;
 - г) поточне, стратегічне.
2. Податкове планування, що здійснюється в процесі поточної діяльності підприємства з урахуванням законодавства на короткостроковий період, називається:
 - а) індивідуальним;
 - б) поточним;
 - в) внутрішньодержавним;
 - г) стратегічним;
 - д) корпоративним.
3. Податкове планування, яке здійснюють суб'єкти господарювання, що не мають філій, відокремлених підрозділів, дочірніх підприємств, називається:
 - а) індивідуальним;
 - б) поточним;
 - в) міжнародним;

- г) стратегічним;
- д) корпоративним.

4. Податкове планування, що здійснюється переважно на етапі створення підприємства з урахуванням законодавства на довгостроковий період, називається:

- а) індивідуальним;
- б) поточним;
- в) міжнародним;
- г) стратегічним;
- д) корпоративним.

5. Підприємство, що знаходиться на території України, реалізує товар за кордон через Кіпр (офшорну зону). До якого виду податкового планування належать ці заходи:

- а) індивідуального;
- б) поточного;
- в) міжнародного;
- г) стратегічного;
- д) корпоративного?

6. Щоденний моніторинг законодавчої бази і контроль за дотриманням поточних податкових планів підприємства здійснюється в процесі:

- а) стратегічного податкового планування;
- б) поточного податкового планування.

7. Підбір даних про форми договірних стосунків, що плануються для використання підприємством, інформації із законодавчої бази, здійснюється на:

- а) планово-розробному етапі;
- б) дослідницькому етапі;
- в) організаційно-підготовчому етапі;
- г) етапі практичної реалізації.

8. У податковому плануванні використовуються передбачені законодавством:

- а) пільги;
- б) пропуски;
- в) "лазівки";
- г) правильні відповіді а, б і в;
- д) правильні відповіді а і в.

9. Вибір оптимального варіанту оптимізації податків у податковому плануванні здійснюється на:

- а) практичному етапі;
- б) дослідницькому етапі;
- в) планово-розробному етапі;
- г) організаційно-підготовчому етапі.

10. Податкове поле підприємства визначається на:

- а) практичному етапі;
- б) дослідницькому етапі;
- в) планово-розробному етапі;
- г) організаційно-підготовчому етапі.

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять за темою 4

Завдання 1. Засновник підприємства має намір передати підприємству товари, справедлива вартість яких складає 50 000 грн (без ПДВ). На планово-розробному етапі необхідно визначити напрями оптимізації податкових платежів за цією операцією та запропонувати форми договірних відносин.

Завдання 2. Підприємство – платник єдиного податку планує отримати в оренду у фізичної особи комп'ютер. На планово-розробному етапі необхідно з'ясувати, яким чином вигідніше оформити цю угоду.

Завдання 3. Засновник підприємства планує подарувати підприємству грошові кошти у розмірі 50 000 грн. На планово-розробному етапі необхідно проаналізувати податкові наслідки за двома варіантами оформлення цієї операції:

- 1) безповоротна допомога підприємству, яка включається в дохід;
- 2) внесок до статутного капіталу підприємства, що не підлягає оподаткуванню податком на прибуток.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 4

Завдання. На підприємстві працює юрист з окладом 30 000 грн. На планово-розробному етапі необхідно розрахувати суму податкових платежів, які стягуються із заробітної плати юриста та визначити шляхи їхньої оптимізації.

Вирішення завдання

1. Визначаємо суму податкових платежів, які стягуються із заробітної плати юриста в неоптимізаційному варіанті:

1) сума єдиного внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування розраховується так:

$$30\ 000\ \text{грн} \times 22\ \% = 6\ 600\ \text{грн};$$

$$2) \text{ податок із доходів фізичних осіб: } 30\ 000\ \text{грн} \times 18\ \% = 5\ 400\ \text{грн};$$

$$3) \text{ військовий збір: } 30\ 000\ \text{грн} \times 1,5\ \% = 450\ \text{грн}.$$

Разом податкових платежів: 12 450 грн.

2. В оптимізаційному варіанті юрист реєструється приватним підприємцем – платником єдиного податку 3 групи (за ставкою 5 %) і надає підприємству юридичні послуги за договором про надання послуг. У цьому варіанті оформлення договірних відносин податкові платежі будуть дорівнювати:

$$1) \text{ єдиний податок: } 30\ 000\ \text{грн} \times 5\ \% = 1\ 500\ \text{грн}.$$

$$2) \text{ єдиний внесок на загальнообов'язкове соціальне страхування: } 4\ 173\ \text{грн} \times 22\ \% = 918,06\ \text{грн}.$$

Разом податкових платежів: 2 418,06 грн.

Сума економії податкових платежів порівняно з базовим варіантом складе: $12\ 450\ \text{грн} - 2\ 418,06\ \text{грн} = 10\ 031,94\ \text{грн}$.

Між тим слід врахувати, що заробітна плата (виплати за договором цивільно-правового характеру) і єдиний внесок на загальнообов'язкове соціальне страхування включаються у витрати підприємства.

Тому у варіанті зі складанням трудового договору до витрат буде включено: $30\ 000\ \text{грн} + 6\ 600\ \text{грн} = 36\ 600\ \text{грн}$. За рахунок цього податок на прибуток знизиться на: $36\ 600\ \text{грн} \times 18\ \% = 6\ 588\ \text{грн}$.

У варіанті з договором цивільно-правового характеру до витрат підприємства буде включено тільки суму 30 000 грн., що приведе до зменшення податку на прибуток на суму, що дорівнюватиме:

$$30\ 000\ \text{грн} \times 18\ \% = 5\ 400\ \text{грн}.$$

Таким чином, різниця між цими варіантами щодо податку на прибуток буде дорівнювати: $6\ 588\ \text{грн} - 5\ 400\ \text{грн} = 1\ 188\ \text{грн}$.

У результаті загальний економічний ефект (з урахуванням збільшення податку на прибуток підприємства) складе:

$$10\ 031,94\ \text{грн} - 1\ 188\ \text{грн} = 8\ 843,94\ \text{грн}.$$

Література для самостійної роботи за темою 4

Основна: [2, с. 65 – 75; 4, с. 433 – 447; 1, с. 454 – 473; 5, с. 462 – 470].

Тема 5. Методика податкового планування на підприємстві

Мета проведення семінарського та практичного занять – ознайомлення з науковими підходами до визначення методики податкового планування, набуття навичок щодо аналізу податкового поля підприємства.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: характеризувати основні заходи податкового планування в розрізі окремих етапів; розраховувати податковий тягар та здійснювати систематизацію податкових схем; складати проекти податкового планування; вибирати проект податкового планування на основі критеріїв оптимальності; визначати ефективність заходів із податкового планування.

Питання для до семінарських занять за темою 5

1. Перспективний та ретроспективний аналіз податкового поля підприємства.
2. Податкові схеми – підходи до топології складання.
3. Негативні чинники, що здійснюють вплив на заходи податкового планування.
4. Аналіз ефективності заходів податкового планування.
5. Проблематика застосування схем у податковому плануванні.
6. Моніторинг податкових планів як засіб підвищення ефективності податкового планування.

Перелік тестових запитань до семінарських занять за темою 5

1. На етапі визначення проекту податкового планування з оптимальними показниками використовується:
 - а) нормативний метод;
 - б) розрахунково-аналітичний метод;
 - в) метод графо-аналітичних залежностей;
 - г) правильні відповіді а і б;
 - д) правильні відповіді а, б і в.

2. На етапі розрахунку податкових платежів за альтернативними варіантами оподаткування використовується:

- а) нормативний метод;
- б) розрахунково-аналітичний метод;
- в) метод графо-аналітичних залежностей;
- г) правильні відповіді а і б;
- д) правильні відповіді а, б і в.

3. До критеріїв оптимальності в податковому плануванні належать:

- а) показник прибутковості проекту податкового планування;
- б) показник ризиків проекту податкового планування;
- в) показник економічного ефекту проекту податкового планування;
- г) правильні відповіді а, б і в;
- д) правильні відповіді а і б.

4. У додану вартість за проектом податкового планування включають:

- а) матеріальні витрати за проектом;
- б) податки за проектом;
- в) чистий прибуток за проектом;
- г) правильні відповіді б і в;
- д) правильні відповіді а, б і в.

5. Обмеження в податковому плануванні бувають:

- а) ресурсні;
- б) законодавчі;
- в) соціальні;
- г) правильні відповіді а, б, в;
- д) правильні відповіді а, б.

6. На етапі виділення основних напрямів оптимізації податкових платежів використовують:

- а) нормативний метод;
- б) розрахунково-аналітичний метод;
- в) метод делегування податків структурі-сателіту;
- г) правильні відповіді а і б;
- д) правильні відповіді а, б і в.

7. Елементами податкової схеми є:

- а) підприємство-оптимізатор;
- б) партнери, посередники підприємства-оптимізатора, що беруть участь у податковому плануванні;
- в) фінансові потоки підприємства, що беруть участь у податковому плануванні;

г) правильні відповіді а, б і в;

д) правильні відповіді а і б.

8. Аналіз податкового поля підприємства містить:

а) аналіз структури податкових платежів;

б) аналіз динаміки податкових платежів;

в) аналіз податкового тягаря підприємства;

г) правильні відповіді а – в;

д) правильні відповіді а, б.

9. До проектів податкового планування належать:

а) основні проекти;

б) резервні проекти;

в) аварійні проекти;

г) правильні відповіді а – в;

д) правильні відповіді а, б.

10. До зовнішніх чинників відхилення виконання показників бюджету податків належать такі:

а) зміна законодавства;

б) зміна дій контрагентів;

в) ухвалення незапланованих рішень керівництва;

г) правильні відповіді а – в;

д) правильні відповіді а, б.

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять за темою 5

Завдання 1. Підприємство є платником єдиного податку за ставкою 5 % та виконує роботи з пошиття одягу на замовлення. Вартість типового замовлення складає 1 000 грн, у тому числі собівартість тканини на одне типове замовлення складає 400 грн. На січень 2019 року підприємством заплановано одержання 70 замовлень.

Необхідно:

1. Розрахувати податкові наслідки здійснення даної операції за заданими умовами.

2. Визначити напрями оптимізації єдиного податку для даної операції.

3. Скласти проекти податкового планування в розрізі альтернативних варіантів оподаткування.

4. Вибрати оптимальний проект.

Завдання 2. Підприємство – платник податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість – реалізує товари з 70 % націнкою, але з метою оподаткування податком на прибуток цю суму планується знизити до 40 %. У майбутньому плановому періоді планується здійснення поставки товарів на суму 800 000 грн з урахуванням податку на додану вартість.

Необхідно:

1. Розрахувати податкові наслідки здійснення даної операції за заданими умовами.
2. Визначити напрями оптимізації єдиного податку для даної операції.
3. Скласти проекти податкового планування в розрізі альтернативних варіантів оподаткування.
4. Вибрати оптимальний проект.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 5

Завдання. Підприємство планує здійснити відвантаження товару покупцю на суму 185 900 грн (враховуючи податок на додану вартість), собівартість товару складає 120 000 грн. (з урахуванням ПДВ).

Необхідно:

1. Розрахувати податкові наслідки здійснення даної операції за заданими умовами.
2. Визначити напрями оптимізації податку на прибуток для даної операції.
3. Скласти проект податкового планування.

Вирішення завдання

1. Обчислюємо суму податкових зобов'язань із податку на прибуток підприємств та з податку на додану вартість у базовому варіанті:

1) сума податку на прибуток підприємств складе:

$$(185\,900 \text{ грн} / 1,2 - 120\,000 \text{ грн} / 1,2) \times 18\% = 9\,885 \text{ грн};$$

2) сума податкових зобов'язань з ПДВ дорівнює:

$$185\,900 \text{ грн} / 6 - 120\,000 \text{ грн} / 6 = 10\,983,33 \text{ грн}.$$

2. Оптимізувати суму податку на прибуток можливо за рахунок зміни форми угоди з договору купівлі-продажу на договір комісії з комісіонером, який платником єдиного податку на третій групі, та сплачує єдиний податок за ставкою 3 % та є платником ПДВ.

3. Складаємо проект податкового планування (рис. 1).

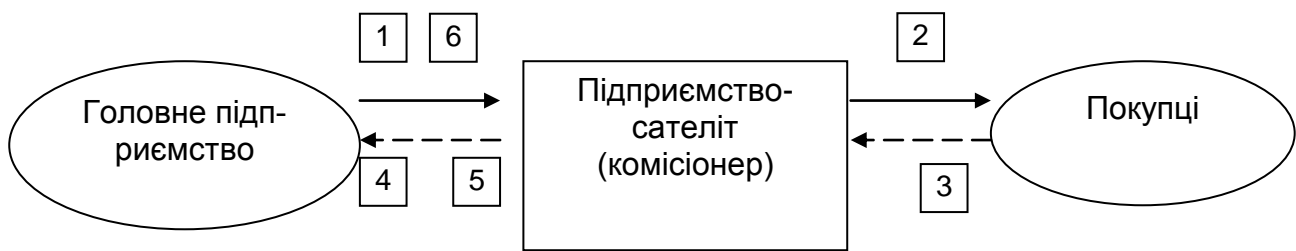

Рис. 1. Топологія податкової схеми

Умовні позначення:

- 1 – відвантаження товару за договором комісії в сумі 185 900 грн з урахуванням ПДВ підприємству-сателіту основним підприємством;
- 2 – відвантаження товару в сумі 185 900 грн з урахуванням ПДВ за договором купівлі-продажу покупцям комісіонером;
- 3 – отримання оплати від покупців в сумі 185 900 грн з урахуванням ПДВ комісіонером;
- 4 – отримання оплати від комісіонера комітентом-основним підприємством у сумі 185 900 грн з урахуванням ПДВ;
- 5 – виставлення рахунку на суму 8 210 грн. з урахуванням ПДВ за комісійні послуги комісіонером комітенту;
- 6 – оплата рахунку за комісійні послуги комісіонеру комітентом на суму 8 210 грн з урахуванням ПДВ.

З рис. 1 видно, що в проекті основне підприємство реалізує товар за реальною продажною вартістю в сумі 185 900 грн з ПДВ покупцям через сателіта-комісіонера. За надані послуги комісіонер виставляє рахунки на суму делегуємої націнки (8 210 грн з ПДВ або 6 841,67 грн. без ПДВ), яку комісіонер включає до складу витрат.

У результаті націнка "осідає" на структурі-сателіті й обкладається замість податку на прибуток 3 % єдиним податком.

2. Склад ресурсів, необхідних для практичної реалізації схеми.

Припустимо, що до складу ресурсів, необхідних для практичної реалізації схеми, включаються тільки витрати в грошовій формі на:

державну реєстрацію структур-сателітів (1 000 грн);

пошук засновників структур-сателітів (1 000 грн);

ведення документації структур-сателітів (зарплата директора і бухгалтера тощо: 2 000 грн).

3. Обмеження проекту – відсутні.

4. Ризики проекту:

Організаційні – можливість не знаходження засновників для реєстрації структури-сателіта. За експертними оцінками вірогідність виникнення цього ризику оцінюється як 0,1, збитки за таких умов будуть відсутні.

Законодавчі – можливість зміни законодавчих актів, регулюючих оподаткування юридичних осіб–платників єдиного податку.

Ці ризики обумовлені двома чинниками:

1) можливість відміни спрощеної системи оподаткування. За експертними оцінками його значення 0,1, збитки – витрати на реєстрацію сателітів – 2 000 грн;

2) зміна законодавчих актів, регулюючих порядок застосування спрощеної системи оподаткування, зокрема ставки єдиного податку і граничних обмежень. Вірогідність виникнення цього чинника за експертними оцінками визначається як 0,01, збитки – 2 000 грн.

5. Математична модель розрахунку економічного ефекту проекту:

Економічний ефект від оптимізації податку на прибуток (Е1) за проектом може бути розрахований за формулою:

$$E = KB / 1,2 \times (0,18 - 0,03) = 0,125 \times KB, \quad (1)$$

де KB – сума комісійної винагороди з ПДВ, грн.

За таких умов показник економічного ефекту складе:

$$E = 0,125 \times 82\,100 \text{ грн} = 10\,262,50 \text{ грн.}$$

Економічний ефект від реалізації проекту № 1 (ЕФ) можна визначити за формулою:

$$EF = E - DP, \quad (2)$$

де DP – додаткові витрати, пов'язані з реалізацією проекту, грн.

За даними прикладу економічний ефект від реалізації проекту складе:

$$EF = 10\,262,50 \text{ грн} - 4\,000 \text{ грн} = 6\,262,50 \text{ грн.}$$

Література для самостійної роботи за темою 5

Основна: [2, с. 109 – 154; 1, с. 474 – 477; 3, с. 64 – 87]. Додаткова: [14, с. 8 – 22].

Змістовий модуль 2

Організація податкового планування окремих видів податків

Тема 6. Організаційні аспекти податкового планування на підприємстві

Мета проведення семінарського та практичного занять – ознайомлення з науковими підходами до формування системи податкового планування на підприємстві, вивчення складу ресурсного забезпечення податкового планування на підприємстві.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: знати склад та організувати ресурсне забезпечення податкового планування на підприємстві; обґрунтовувати рішення щодо доцільності впровадження системи податкового планування на підприємстві.

Питання до семінарського заняття за темою 6

1. Структура податкової групи на малих, середніх та великих підприємствах.
2. Особливості документообігу в межах податкового планування.
3. Посадова інструкція податкового менеджера.
4. Функціональні обов'язки податкового менеджера.
5. Проблемні аспекти ресурсного забезпечення податкового планування.
6. Проблемні аспекти визначення доцільності формування системи податкового планування на підприємстві.
7. Інформаційне забезпечення в податковому плануванні.

Перелік тестових запитань до семінарського заняття за темою 6

1. Плани податкових платежів на підприємстві складає:
 - а) планово-економічна служба;
 - б) інформаційно-аналітична служба;
 - в) служба з внутрішнього аудиту та фінансового управління підприємством.
 - г) юридична служба.

2. Контроль за змінами в оподаткуванні на підприємстві здійснює:

- а) планово-економічна служба;
- б) інформаційно-аналітична служба;
- в) служба з внутрішнього аудиту та фінансового управління підприємством.

г) юридична служба.

3. Впроваджує схеми з податкового планування на підприємстві:

- а) планово-економічна служба;
- б) інформаційно-аналітична служба;
- в) служба з внутрішнього аудиту та фінансового управління підприємством.

г) юридична служба.

4. Загальний контроль за заходами податкового планування на підприємстві здійснює:

- а) фінансовий директор;
- б) головний бухгалтер;
- в) аудитор;
- г) правильні відповіді а, б, в;
- д) правильні відповіді а, б.

5. Аналіз ефективності впроваджених заходів податкового планування на підприємстві здійснює:

- а) планово-економічна служба;
- б) інформаційно-аналітична служба;
- в) служба з внутрішнього аудиту та фінансового управління підприємством.

г) юридична служба.

6. Аналіз відхилень фактичних сум податкових платежів від планових на підприємстві здійснює:

- а) планово-економічна служба;
- б) інформаційно-аналітична служба;
- в) служба з внутрішнього аудиту та фінансового управління підприємством;

г) юридична служба.

7. Звіт про результати податкового планування на підприємстві складає:

- а) планово-економічна служба;
- б) інформаційно-аналітична служба;

в) служба з внутрішнього аудиту та фінансового управління підприємством;

г) юридична служба.

8. До заходів забезпечення податкового планування належать:

а) кадрове забезпечення;

б) інформаційне забезпечення;

в) матеріальне забезпечення;

г) правильні відповіді а, б, в;

д) правильні відповіді а, б.

9. Інформаційний масив, задіяний у розробленні і реалізації заходів податкового планування на підприємстві, а також організації податкового планування, зокрема під час підбору кадрового персоналу з податкового планування – це:

а) кадрове забезпечення;

б) інформаційне забезпечення;

в) матеріальне забезпечення;

г) правильні відповіді а, б, в;

д) правильні відповіді а, б.

10. До основних функцій податкових менеджерів належать:

а) розроблення заходів із податкового планування;

б) координація податкових планів із бюджетами та іншими планами підприємства, а також дій усіх підрозділів, які беруть участь у податковому плануванні;

в) моніторинг і контроль заходів із податкового планування;

г) правильні відповіді а, б, в;

д) правильні відповіді а, б.

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять за темою 6

1. До складу проектної групи з податкового планування на підприємстві входить представник юридичного відділу. Продемонструйте на прикладі, як саме представник бере участь у заходах із податкового планування, зокрема, здійснює правовий аналіз заходів із податкового планування, надає інформацію про заплановані та фактичні форми договорів із контрагентами.

2. До складу проектної групи з податкового планування на підприємстві входить головний бухгалтер. Продемонструйте на прикладі, яким чином

головний бухгалтер бере участь у заходах із податкового планування, зокрема, надає інформацію про заплановані та фактичні терміни, суми розрахунків із контрагентами, фактичну наявність активів і зобов'язань.

3. Продемонструйте на прикладі, представники яких підрозділів підприємства беруть участь у моніторингу і контролі заходів податкового планування.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 6

Ситуаційне завдання. До складу проектної групи з податкового планування на підприємстві входить представник відділу бюджетування. Продемонструйте на прикладі, як саме представник бере участь у заходах із податкового планування, зокрема, надає і коригує бюджети підприємства.

Приклад відповіді. Припустимо, що за початковими даними бюджету витрат на збут заробітна плата маркетолога склала 10 000 грн на місяць, а єдиний внесок на загальнообов'язкове соціальне страхування, нарахований на його заробітну плату – 2 200 грн. Ці показники беруться за базу для здійснення заходів податкового планування – здійснюється первинний зв'язок, де бюджет витрат на збут виступає системою, що управляє.

У результаті застосування методу заміни стосунків в процесі податкового планування з'ясувалося, що підприємство може уникнути відтоку грошових коштів у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування (2 200 грн), якщо замість постійного працівника послуги з маркетингового дослідження надаватиме фізична особа – приватний підприємець, що знаходиться на спрощеній системі оподаткування зі сплатою єдиного податку за ставкою 5 %.

Якщо керівництво вирішить змінити існуючу форму взаємин, показник бюджету витрат на збут знизиться на 2 200 грн, тобто буде здійснений вторинний (зворотний) зв'язок, в якому бюджет витрат на збут виступить керованою системою. Здійснює заходи щодо надання інформації з бюджету витрат на збут та подальше його коригування представник відділу бюджетування.

Література для самостійної роботи за темою 6

Основна: [2, с. 90 – 108]. Додаткова: [14, с. 8 – 22].

Тема 7. Податкове планування податку на прибуток

Мета проведення семінарського та практичного занять – ознайомлення з проблематикою податкового планування податку на прибуток, набуття навичок щодо складання схем податкового планування з податку на прибуток.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: вміти складати схеми та проекти оптимізації податку на прибуток; обґрунтовувати рішення з врахуванням факторів оптимізації податку на прибуток.

Питання до семінарського заняття за темою 7

1. Вплив взаємозв'язку податків на податкове планування податку на прибуток.
2. Застосування спеціальних методів у податковому плануванні податку на прибуток.
3. Особливості складання проектів оптимізації податку на прибуток.
4. Використання у податковому плануванні податку на прибуток методу делегування податків структурі-сателіту.
5. Використання методу податкової політики у податковому плануванні податку на прибуток.
6. Використання у податковому плануванні податку на прибуток методу відстрочення податкового платежу.
7. Використання методу заміни відносин у податковому плануванні податку на прибуток.

Перелік тестових запитань до семінарських занять за темою 7

1. Як на податок на прибуток вплине зниження на 10 000 грн податку на нерухомість:
 - а) податок на прибуток збільшиться на 10 000 грн;
 - б) податок на прибуток знизиться на 10 000 грн;
 - в) податок на прибуток збільшиться на 1 800 грн;
 - г) податок на прибуток знизиться на 1 800 грн;
 - д) сума податку на прибуток не зміниться?

2. Як на податок на прибуток вплине зниження податку на землю на 10 000 грн:

- а) податок на прибуток збільшиться на 10 000 грн;
- б) податок на прибуток знизиться на 10 000 грн;
- в) податок на прибуток збільшиться на 1 800 грн;
- г) податок на прибуток знизиться на 1 800 грн;
- д) сума податку на прибуток не зміниться?

3. Під час застосування якого методу нарахування амортизації вартість необоротного активу буде списано на витрати найшвидше:

- а) методу зменшення залишкової вартості;
- б) методу прискореного зменшення залишкової вартості;
- в) кумулятивного методу;
- г) прямолінійного методу?

4. Під час застосування якого методу списання запасів в умовах інфляції їх вартість буде списано на витрати найшвидше:

- а) методу ФІФО;
- б) методу періодичної середньозваженої собівартості одиниці запасів на дату операції;
- в) методу щомісячної середньозваженої собівартості одиниці запасів на кінець місяця.

5. Підприємство відвантажило товар на умовах договору відповідального зберігання на суму 10 000 грн (без ПДВ). Собівартість товару складає 8 000 грн (без ПДВ). В якому розмірі буде нараховано податок на прибуток за такою операцією:

- а) у розмірі 2 000 грн;
- б) у розмірі 360 грн;
- в) у розмірі 10 000 грн;
- г) у розмірі 1 800 грн;
- д) податок на прибуток не буде нараховано?

6. Комітент відвантажив товар на умовах договору комісії на суму 10 000 грн (без ПДВ). Собівартість товару складає 8 000 грн (без ПДВ). Сума комісійної винагороди – 1 000 грн (без ПДВ). Комісіонер ще не відвантажив товар покупцям та не отримав від них авансову оплату. В якому розмірі комітент розрахує податок на прибуток за такою операцією:

- а) у розмірі 1 000 грн;
- б) у розмірі 180 грн;
- в) у розмірі 9 000 грн;

- г) у розмірі 1 800 грн;
- д) податок на прибуток не буде нараховано?

7. Комітент відвантажив товар на умовах договору комісії на суму 10 000 грн (без ПДВ). Собівартість товару складає 8 000 грн (без ПДВ). Сума комісійної винагороди – 1 000 грн (без ПДВ). Комісіонер відвантажив товар покупцям, але не отримав від них оплату. В якому розмірі комітент розрахує податок на прибуток за такою операцією:

- а) у розмірі 1 000 грн;
- б) у розмірі 180 грн;
- в) у розмірі 9 000 грн;
- г) у розмірі 1 800 грн;
- д) податок на прибуток не буде нараховано?

8. Комітент відвантажив товар на умовах договору комісії на суму 10 000 грн (без ПДВ). Собівартість товару складає 8 000 грн (без ПДВ). Сума комісійної винагороди – 1 000 грн (без ПДВ). Комісіонер не відвантажив товар покупцям, але отримав від них авансову оплату. В якому розмірі комітент розрахує податок на прибуток за такою операцією:

- а) у розмірі 1000 грн;
- б) у розмірі 180 грн;
- в) у розмірі 9 000 грн;
- г) у розмірі 1 800 грн;
- д) податок на прибуток не буде нараховано?

9. Сума податку на прибуток за 4 квартал 2018 року дорівнювала 50 000 грн, за 1 квартал 2019 року – 20 000 грн. Відносне зменшення податку на прибуток за цих умов буде дорівнювати:

- а) 30 000 грн;
- б) 0,4;
- в) 2,5.

10. Сума податку на прибуток за 4 квартал 2018 року дорівнювала 50 000 грн, за 1 квартал 2019 року – 20 000 грн. Абсолютне зменшення податку на прибуток за цих умов буде дорівнювати:

- а) 30 000 грн;
- б) 0,4;
- в) 2,5.

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять за темою 7

Завдання. У квітні 2019 року підприємство придбало устаткування вартістю 96 000 грн з ПДВ. Мінімально допустимий термін корисного використання вищезазначеного устаткування: загальний термін п'ять років, прискорений – два роки. Ліквідаційна вартість об'єкту встановлена в розмірі 5 000 грн. Вартість устаткування, що амортизується, складе: $96\ 000\ \text{грн}/1,2 - 5\ 000\ \text{грн} = 75\ 000\ \text{грн}$.

Необхідно розрахувати суму амортизації методом зменшення залишкової вартості; прискореного зменшення залишкової вартості; кумулятивним методом; прямолінійним методом та визначити, за яким методом амортизація нараховується швидше.

Завдання 2. Підприємство відвантажило в січні 2019 року товар, договірна вартість товару – 180 000 грн (в т. ч. ПДВ – 30 000 грн), собівартість товару складає 96 000 грн (в т. ч. ПДВ – 16 000 грн). Продавець – квартальний платник податку на прибуток.

Необхідно розрахувати суму податкових платежів за цією операцією та визначити напрями їх оптимізації.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 7

Завдання 1. У квітні 2019 року підприємство придбало устаткування вартістю 96 000 грн (з ПДВ). Мінімально допустимий термін використання устаткування: загальний термін використання п'ять років, прискорений термін – два роки. Ліквідаційна вартість об'єкта основного засобу встановлена у розмірі 5000 грн. Вартість вищезазначеного устаткування, що амортизується, складе: $96\ 000\ \text{грн} / 1,2 - 5\ 000\ \text{грн} = 75\ 000\ \text{грн}$.

Необхідно визначити ефект від нарахування прискореної амортизації з податку на прибуток за заданими умовами.

Вирішення завдання

Обчислюємо річну суму амортизації за наступною формулою:

$$A = A_m / K, \quad (3)$$

де A_m – вартість основного засобу (тобто первинна вартість за вирахуванням ліквідаційної), що амортизується, грн;

K – термін корисного використання основного засобу, років.

За даними прикладу річна сума амортизації складе:

1) для терміну використання п'ять років:

$$A = 75\,000 \text{ грн} / 5 \text{ років} = 15\,000 \text{ грн},$$

щомісячна сума амортизації: $15\,000 \text{ грн} / 12 \text{ міс.} = 1\,250 \text{ грн}$;

2) для терміну корисного використання два роки:

$$A = 75\,000 \text{ грн} / 2 \text{ роки} = 37\,500 \text{ грн}.$$

Щомісячна сума амортизації: $37\,500 \text{ грн} / 12 \text{ міс.} = 3\,125 \text{ грн}$.

Отже, під час нарахування амортизації за 2019 рік різниця в сумах амортизації складе: $(3\,125 \text{ грн} - 1\,250 \text{ грн}) \times 8 \text{ міс.} = 15\,000 \text{ грн}$.

Під час нарахування амортизації за 2020 рік різниця буде дорівнювати: $(3\,125 \text{ грн} - 1\,250 \text{ грн}) \times 12 \text{ міс.} = 22\,500 \text{ грн}$.

Амортизація за 2021 рік відрізнятиметься на суму:

$$(3\,125 \text{ грн} - 1\,250 \text{ грн}) \times 4 \text{ міс.} = 7\,500 \text{ грн}.$$

Отже, відмінності істотні, тому має сенс скористатися преференцією в частині застосування прискореної амортизації.

Проте слід врахувати, що прямолінійний метод належить до найменш гнучких. Тому під час порівняння варіанта прискореної амортизації з іншими варіантами нарахування амортизації відмінності будуть менш помітними.

Порівняємо варіант із прискореною амортизацією з варіантом, згідно з яким амортизація на устаткування нараховується методом зменшення залишкової вартості протягом 5 років.

У методі зменшення залишкової вартості річна сума амортизації визначається так:

$$A = C_n \times \Gamma_n, \quad (4)$$

де C_n – залишкова вартість основного засобу на початок звітної року (первинна на дату початку нарахування амортизації);

Γ_n – річна норма амортизації, яка, у свою чергу, розраховується за формулою:

$$\Gamma_n = 1 - \sqrt[n]{\frac{C_{\text{лікв}}}{C_{\text{перв}}}}, \quad (5)$$

де n – кількість років корисного використання основного засобу;

$C_{\text{лікв}}$, $C_{\text{перв}}$ – відповідно ліквідаційна і первинна вартість основного засобу.

У цьому методі на суму ліквідаційної вартості, вартість основного засобу, що амортизується, не зменшується.

За даними прикладу річну норму амортизації для терміну п'ять років можна визначити так:

$$Г_n = 1 - \sqrt[5]{\frac{5\,000}{80\,000}}, \text{ приблизно} = 0,4256508.$$

Розрахунок амортизації методом зменшення залишкової вартості наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Розрахунок амортизації методом зменшення залишкової вартості

Календарний рік	Розрахунок річної суми амортизації	Річна сума амортизації	Амортизація на кінець року	Залишкова вартість об'єкту ОЗ на початок року
–	–	–	–	80 000,00
2019	80 000 грн × × 0,4256508 × 8/12	22 701,38	22 701,38	57 298,62
2020	57 298,62 грн × × 0,4256508	24 389,21	47 090,59	32 909,41
2021	32 909,41 грн × × 0,4256508	14 007,92	61 098,51	18 901,49
2022	18 901,49 грн × × 0,4256508	8 045,43	69 143,94	10 856,06
2023	10 856,06 грн × × 0,4256508	4 620,89	73 764,83	62 35,17
2024	6 235,17 грн × × 0,4256508 × 4/12	884,77	74 649,60	5 350,40

Недоамортизовану суму (350,40 грн) в "календарному" підході списують на амортизацію в останній рік експлуатації.

У результаті амортизація за 2022 р. складе:

$$884,77 \text{ грн} + 350,4 \text{ грн} = 1\,235,17 \text{ грн.}$$

В результаті в кінці останнього року амортизації основного засобу його залишкова вартість буде дорівнювати нулю.

Узагальнимо результати обчислень в табл. 4.

Результати обчислень за методами нарахування амортизації

Рік	Сума амортизації за методами			Відмінність у сумах амортизації між методом зменшення залишкової вартості та методами	
	прямолінійний (5 років)	прямолінійний (2 роки)	зменшення залишкової вартості	прямолінійним методом (5 років)	прямолінійним методом (2 роки)
2019	10 000,00	25 000,00	22 701,38	12 701,38	-2 298,62
2020	15 000,00	37 500,00	24 389,20	9 389,20	-13 110,80
2021	15 000,00	12 500,00	14 007,93	-992,07	1 507,93
2022	15 000,00	–	8 045,44	-6954,56	8 045,44
2023	15 000,00	–	4 620,88	-10 379,12	4 620,88
2024	5 000,00	–	1 235,17	-3 764,83	1 235,17
Усього	75 000,00	75 000,00	75 000,00	0	0

Аналіз відмінності в сумах амортизації між методом зменшення залишкової вартості і прямолінійним методом під час нарахування амортизації протягом терміну 5 років показав, що вигідніший перший метод. У ньому амортизація протягом перших двох років нараховується швидше на суму: 12 701,38 грн + 9 389,20 грн = 22 090,58 грн.

Література для самостійної роботи за темою 7

Основна: [2, с. 155 – 232; 3, с. 110 – 167]. Додаткова: [17, с. 20 – 24; 22, с. 25 – 28].

Тема 8. Податкове планування податку на додану вартість

Мета проведення семінарського та практичного занять – ознайомлення з проблематикою особливостей планування ПДВ, набуття навичок щодо складання схем планування ПДВ.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: вміти складати схеми та проекти оптимізації податку на додану вартість; обґрунтовувати рішення із врахуванням чинників оптимізації податку на додану вартість.

Питання до семінарського заняття за темою 8

1. Напрямки оптимізації експортного відшкодування ПДВ.
2. Використання методу відстрочення податкового платежу в податковому плануванні ПДВ.
3. Використання методу заміни відносин в податковому плануванні ПДВ.
4. Особливості складання проектів оптимізації ПДВ.
5. Вплив системи електронного адміністрування ПДВ на заходи податкової оптимізації.

Перелік тестових запитань до семінарських занять за темою 8

1. На яку дату виникає право на застосування нульової ставки ПДВ за експортними операціями:
 - а) на дату відвантаження товару на експорт;
 - б) на дату оформлення митної декларації;
 - в) на дату "першої події": відвантаження товару на експорт або оплати товару нерезидентом?
2. Суми неустойки, які нараховуються за невиконання умов договору:
 - а) включаються в базу оподаткування ПДВ;
 - б) не включаються в базу оподаткування ПДВ.
3. Суми відшкодування збитків, які нараховуються за невиконання умов договору:
 - а) включаються в базу оподаткування ПДВ;
 - б) не включаються в базу оподаткування ПДВ.
4. Платник ПДВ закупив товар за 12 000 грн (в т. ч. ПДВ – 2 000 грн), а продає товар за 9 600 грн. (в т. ч. ПДВ – 1 600 грн) за договором купівлі-продажу. Сума податкових зобов'язань з ПДВ, які нараховуються на дату першої події (відвантаження товару або оплати товару покупцем) в цьому випадку складе:
 - а) 2 000 грн;
 - б) 1 600 грн;
 - в) 0 грн;
 - г) – 400 грн.
5. Платник ПДВ закупив товар за 12 000 грн (в т. ч. ПДВ – 2 000 грн), і продає цей товар за 12 000 грн (в т. ч. ПДВ – 2 000 грн) за договором комісії. Водночас сума комісійної винагороди за продаж товару складає

2400 грн (в т. ч. ПДВ – 400 грн). Загальна сума податкових зобов'язань, що підлягає сплаті до бюджету в цьому випадку складе:

- а) 2 000 грн;
- б) 1 600 грн;
- в) 0 грн;
- г) – 400 грн.

6. Комітент-платник ПДВ передає товар для продажу комісіонеру за 12 000 грн. (в т. ч. ПДВ – 2 000 грн). Чи виникають податкові зобов'язання з ПДВ на дату передачі товару комісіонеру:

- а) виникають на суму 2 000 грн;
- б) не виникають, а будуть обчислені на суму 2 000 грн на дату відвантаження товару комісіонером покупцю.

7. Продавець відвантажив товар за договором торгівлі у розстрочку на суму 12 000 грн (в т. ч. ПДВ – 2 000 грн). За умовами договору щомісячно протягом 6 місяців нараховуються відсотки у розмірі 120 грн (в т. ч. ПДВ – 20 грн). В якому розмірі обчислюються податкові зобов'язання з ПДВ на дату передачі товару покупцю:

- а) на суму 2 000 грн;
- б) на суму 2 000 грн на дату передачі права власності покупцю;
- в) на суму 2120 грн?

8. Продавець відвантажив товар за договором товарного кредиту (тобто з передачею права власності на товар на дату відвантаження товару покупцю) на суму 12 000 грн (в т. ч. ПДВ – 2 000 грн). За умовами договору щомісячно протягом 6 місяців нараховуються відсотки в розмірі 120 грн (в т. ч. ПДВ – 20 грн). В якому розмірі обчислюються податкові зобов'язання з ПДВ на дату передачі товару покупцю:

- а) на суму 2 000 грн;
- б) на суму 2 000 грн на дату передачі права власності покупцю;
- в) на суму 2 120 грн.

9. Продавець відвантажив товар за договором відповідального зберігання на суму 12 000 грн (в т. ч. ПДВ – 2 000 грн). В якому розмірі обчислюються податкові зобов'язання з ПДВ на дату передачі товару покупцю:

- а) на суму 2 000 грн;
- б) на суму 0 грн?

10. За надане право на торгову марку правовласник нарахував роялті в грошовій формі у розмірі 10 000 грн. Чи обкладається ця сума роялті ПДВ:

- а) ні, не обкладається;
- б) так, обкладається, сума ПДВ складе 2 000 грн?

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять за темою 8

Завдання 1. На підприємстві заплановано в останніх числах місяця відвантаження товару на суму 120 000 грн (в т. ч. ПДВ – 20 000 грн), собівартість товарів складає 60 000 грн (в т. ч. ПДВ – 10 000 грн), інших витрат з реалізації немає.

Необхідно розрахувати суму податкових платежів за цією операцією і визначити напрями їх можливої оптимізації (в майбутньому можливе отримання збитків підприємством).

Завдання 2. Підприємство-платник ПДВ продає товар неплатнику ПДВ на суму 18 000 грн (в т. ч. ПДВ – 30 000 грн).

Необхідно визначити напрямки можливої оптимізації податкових зобов'язань з ПДВ за цією операцією.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 8

Завдання 1. Підприємство-експортер станом на 01.01.2019 р. має бюджетне відшкодування з ПДВ у розмірі 1 млн грн, яке не може своєчасно отримати з бюджету.

У січні 2019 року експортер планує здійснити чергове експортне постачання, податковий кредит за цією операцією складе суму 20 000 грн.

Необхідно визначити можливі шляхи оптимізації бюджетного відшкодування ПДВ.

Вирішення завдання

Одним із варіантів вирішення проблеми експортного відшкодування є укладання договору комісії з "покупцем" податкового кредиту (рис. 2):

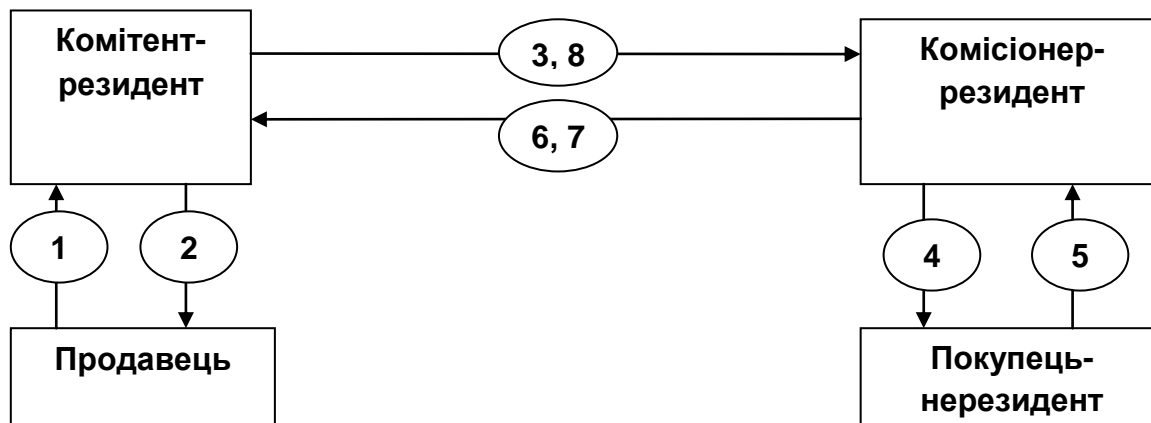

Рис. 2. Топологія схеми податкового планування

Умовні позначення:

1 – продавець продає майбутньому комітенту (покупцю експортного відшкодування) товар за договором купівлі-продажу, за 120 000 грн з ПДВ (в т. ч. ПДВ – 20 000 грн), який підлягає наступному експорту;

2 – покупець (комітент) оплачує товар за 120 000 грн з ПДВ (в т. ч. ПДВ – 20 000 грн), який підлягає наступному експорту;

3 – комітент передає товар для продажу комісіонеру на експорт за 100 000 грн без ПДВ;

4 – комісіонер здійснює експорт товару (вивезення товару за кордон) і передає товар покупцю-нерезиденту за 100 000 грн без ПДВ;

5 – покупець-нерезидент оплачує товар комісіонеру на суму 100 000 грн без ПДВ;

6 – комісіонер перераховує плату за товар комітенту на суму 100 000 грн без ПДВ;

7 – комісіонер передає звіт комісіонера комітенту і вказує суму комісійної винагороди 12 000 грн з ПДВ (у т. ч. ПДВ – 2 000 грн);

8 – комітент виплачує комісійну винагороду комісіонеру в розмірі 12 000 грн з ПДВ (у т. ч. ПДВ – 2 000 грн).

З метою спрощення в цій схемі вартість товару виражена в гривнях, проте в договорі комісії на продаж товару на експорт цю вартість зазвичай виражають в іноземній валюті.

Для комітента ("покупця" податкового кредиту) переваги використання схеми полягають в тому, що він отримує за експортною операцією податковий кредит у розмірі 20 000 грн з вартості товару і 2 000 грн із суми комісійної винагороди. Цим податковим кредитом він може "погасити" свої податкові зобов'язання.

На практиці продавцем товару виступає майбутній комісіонер, придбаний товар після закупівлі передається йому на відповідальне зберігання, а після укладення договору комісії комісіонер-експортер продає товар на експорт і вивозить його фактично зі свого складу. Для комісіонера-експортера вигода полягає в отриманні плати за продане експортне відшкодування у вигляді комісійної винагороди.

Завдання 2. Вартість товару за договором купівлі-продажу дорівнює 132 000 грн (в т. ч. ПДВ – 22 000 грн), а собівартість – 60 000 грн. Згідно з договором покупець оплатить товар через шість місяців.

Необхідно запропонувати варіанти оптимізації податкових зобов'язань з ПДВ з використанням методу відстрочення податкового платежу.

Вирішення завдання. Одним із варіантів оптимізації в даному випадку є укладання договору торгівлі в розстрочку (рис. 3):

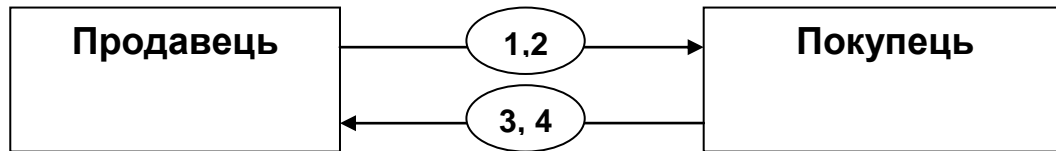

Рис. 3. Топологія схеми податкового планування

Умовні позначення:

1 – передача товару покупцю вартістю 120 000 грн (в т. ч. ПДВ – 20 000 грн), водночас право власності переходить до покупця на дату остаточного розрахунку за товар

2 – нарахування відсотків за відстрочення платежу у розмірі 12 000 грн (в т. ч. ПДВ – 2000 грн)

3 – сплата покупцем відсотків за відстрочення платежу у розмірі 12 000 грн. (в т. ч. ПДВ – 2 000 грн)

4 – оплата покупцем товару у розмірі 120 000 грн (в т. ч. ПДВ – 20 000 грн) та передача права власності на товар до покупця

У договорі торгівлі в розстрочку оптимізація відбувається за рахунок особливого порядку сплати відсотків: частину вартості товару "переводять" у відсотки.

Оскільки відсотки за товарним кредитом нараховуються після відвантаження товару, у продавця відбувається відстрочення податкових зобов'язань із податку на прибуток та ПДВ на цю суму.

У бухгалтерському обліку відсотки визнаються доходом у тому звітному періоді, до якого вони належать, виходячи з бази їх нарахування і терміну користування відповідними активами з урахуванням економічного змісту відповідної угоди.

У наведеній схемі продавець в момент переходу власності на товар відобразить прибуток у розмірі: $120\,000\text{ грн} / 1,2 - 60\,000\text{ грн} = 40\,000\text{ грн}$. Податок на прибуток при цьому складе:

$$40\,000\text{ грн} \times 18\% = 7\,200\text{ грн.}$$

Відсотки у розмірі 12 000 грн буде включено до складу доходу у міру нарахування. Відповідно, на суму: $12\,000\text{ грн} / 1,2 \times 18\% = 1\,800\text{ грн}$. можна відстрочити сплату податку на прибуток.

Для порівняння: в базовому договорі купівлі–продажу при відвантаженні товару у продавця відразу б виник прибуток в розмірі:

$$(132\ 000 \text{ грн} / 1,2 - 60\ 000 \text{ грн}) \times 18\ \% = 9\ 000 \text{ грн.}$$

В обліку з ПДВ відсотки також обкладаються за датою їх нарахування (п. 187.3 Податкового кодексу України) згідно з умовами відповідного договору.

Отже, під час переходу права власності на товар у продавця виникнуть податкові зобов'язання з ПДВ на суму 20 000 грн, а податкові зобов'язання, нараховані на суму відсотків (2 000 грн), виникатимуть у періоді нарахування відсотків.

А в базовому договорі купівлі-продажу податкові зобов'язання на всю суму постачання у розмірі 22 000 грн слід було нарахувати в момент відвантаження товару.

Література для самостійної роботи за темою 8

Основна: [3, с. 148 – 154]. Додаткова: [19, с. 20 – 24; 23].

Тема 9. Податкове планування інших податків і зборів

Мета проведення семінарського та практичного занять – ознайомлення з особливостями податкового планування єдиного податку та податку на доходи фізичних осіб, набуття навичок щодо складання схем оптимізації єдиного податку та податку на доходи фізичних осіб.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: вміти складати схеми та проекти оптимізації інших податків і зборів; обґрунтовувати рішення з врахуванням чинників оптимізації інших податків і зборів.

Питання до семінарського заняття за темою 9

1. Вплив психологічних обмежень на оптимізацію податків із заробітної плати.
2. Застосування спеціальних методів в податковому плануванні податку на доходи фізичних осіб.
3. Застосування спеціальних методів в податковому плануванні єдиного внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування.
4. Використання в податковому плануванні єдиного податку методу делегування податків структурі-сателіту.

5. Використання методу відстрочення податкового платежу в податковому плануванні єдиного податку.

Перелік тестових запитань до семінарських занять за темою 9

1. Комісіонер-платник єдиного податку за ставкою 3 % з ПДВ здійснив на суму 12 000 грн (в т. ч. ПДВ – 2 000 грн) операції з продажу товару. Гроші за проданий товар надійшли до комісіонера, але комісійну винагороду в розмірі 1 200 грн (в т. ч. ПДВ – 200 грн), що сплачується окремо, комітент ще не перерахував. В якому розмірі виникають податкові зобов'язання з єдиного податку:

- а) у сумі 330 грн;
- б) у сумі 396 грн;
- в) у сумі 30 грн;
- г) у сумі 36 грн;
- д) податкові зобов'язання не виникають.

2. Комісіонер-платник єдиного податку за ставкою 3 % з ПДВ здійснив на суму 12 000 грн (в т. ч. ПДВ – 2 000 грн) операції з продажу товару. Гроші за проданий товар надійшли до комісіонера і комітент перерахував комісійну винагороду в розмірі 1 200 грн (в т. ч. ПДВ – 200 грн). В якому розмірі виникають податкові зобов'язання з єдиного податку:

- а) у сумі 330 грн;
- б) у сумі 396 грн;
- в) у сумі 30 грн;
- г) у сумі 36 грн;
- д) податкові зобов'язання не виникають.

3. Фізична особа, яка не є підприємцем, має намір передати в оренду підприємству автомобіль із нарахуванням у розмірі 5 000 грн. орендної плати. Які податкові платежі будуть сплачуватися із суми орендної плати:

- а) податок із доходів фізичних осіб у розмірі 900 грн;
- б) військовий збір у розмірі 75 грн;
- в) єдиний внесок на загальнообов'язкове соціальне страхування в розмірі 1100 грн;
- г) правильні відповіді а, б, в;
- д) правильні відповіді а і б.

4. Фізична особа, яка не працює на підприємстві, отримала грошовий дарунок на суму 500 грн (сума мінімальної заробітної плати станом на 1 січня поточного року склала 4 173 грн). Такий дарунок підлягає оподаткуванню:

а) податком на доходи фізичних осіб у розмірі 90 грн;

б) військовим збором у розмірі 7,5 грн;

в) єдиним внеском на загальнообов'язкове соціальне страхування в розмірі 110 грн;

г) правильні відповіді а, б, в;

д) не підлягає оподаткуванню.

5. Фізична особа, яка не працює на підприємстві, отримала грошовий дарунок на суму 500 грн (сума мінімальної заробітної плати станом на 1 січня поточного року склала 4 173 грн). Такий дарунок підлягає оподаткуванню:

а) податком на доходи фізичних осіб у розмірі 90 грн;

б) військовим збором у розмірі 7,5 грн;

в) єдиним внеском на загальнообов'язкове соціальне страхування в розмірі 110 грн;

г) правильні відповіді а і б;

д) не підлягає оподаткуванню.

6. Фізична особа, яка працює на підприємстві, отримала благодійну допомогу на лікування у розмірі 500 грн (сума мінімальної заробітної плати станом на 1 січня поточного року склала 4 173 грн). Така допомога підлягає оподаткуванню:

а) податком на доходи фізичних осіб у розмірі 90 грн;

б) військовим збором у розмірі 7,5 грн;

в) єдиним внеском на загальнообов'язкове соціальне страхування в розмірі 110 грн;

г) правильні відповіді а і б;

д) не підлягає оподаткуванню.

7. Юридична особа, платник єдиного податку за ставкою 5 % укладає угоди на продаж товару від імені принципала за агентським договором. Вартість товару, який підлягає продажу за угодою – 100 000 грн, сума агентської винагороди – 10 000 грн. За результатами укладеної угоди було підписано звіт агента, але принципал не перерахував агенту винагороду. Чи повинен агент сплачувати податкове зобов'язання з єдиного податку:

а) так, у розмірі 5 000 грн;

б) так, у розмірі 500 грн;

в) так, у розмірі 5 500 грн;

г) ні?

8. Юридична особа, платник єдиного податку укладає угоди на продаж товару від імені принципала за ставкою 5 % за агентським договором. Вартість товару, який підлягає продажу за угодою – 100 000 грн, сума агентської винагороди – 10 000 грн. За результатами укладеної угоди було підписано звіт агента та принципал перерахував агенту винагороду. Чи повинен агент сплачувати податкове зобов'язання з єдиного податку:

а) так, у розмірі 5 000 грн;

б) так, у розмірі 500 грн;

в) так, у розмірі 5 500 грн;

г) ні?

9. Юридична особа, платник єдиного податку за ставкою 3 % з ПДВ за агентським договором укладає угоди на продаж товару від імені принципала. Вартість товару, який підлягає продажу за угодою – 120 000 грн (в т.ч. ПДВ – 20 000 грн), сума агентської винагороди – 12 000 грн. (в т.ч. ПДВ – 2 000 грн). За результатами укладеної угоди було підписано звіт агента, але принципал не перерахував агенту винагороду. Чи повинен агент сплачувати податкове зобов'язання з єдиного податку:

а) так, у розмірі 3 000 грн;

б) так, у розмірі 300 грн;

в) так, у розмірі 3 300 грн;

г) ні?

10. Юридична особа, яка є платником єдиного податку за ставкою 3 % та платником податку на додану вартість за агентським договором укладає угоди на продаж товару від імені принципала. Вартість товару, який підлягає продажу за угодою – 120 000 грн (в т.ч. ПДВ – 20 000 грн), сума агентської винагороди – 12 000 грн. (в т.ч. ПДВ – 2 000 грн). За результатами укладеної угоди було підписано звіт агента та принципал перерахував агенту винагороду. Чи повинен агент сплачувати податкове зобов'язання з єдиного податку:

а) так, у розмірі 3 000 грн;

б) так, у розмірі 300 грн;

в) так, у розмірі 3 300 грн;

г) ні?

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять за темою 9

1. Підприємство – платник єдиного податку планує отримати в оренду у фізичної особи комп'ютер. Необхідно з'ясувати, яким чином вигідніше оформити цю угоду.

2. Відділ бюджетування підприємства склав бюджет доходів та витрат на 1 квартал 2019 року Бюджетом витрат на оплату праці заплановані витрати на оплату праці в сумі: директору – 25 000 грн, головному бухгалтеру – 9 000 грн, заступнику бухгалтера – 6 000 грн, менеджерам (5 осіб) – 35 000 грн, робітникам (10 осіб) – 25 000 грн.

Бюджетом продажу заплановано надходження виручки від надання послуг за 1 квартал на суму 200 000 грн без ПДВ.

Необхідно скласти податковий календар підприємства на 1 квартал 2019 року за наданими умовами та запропонувати варіанти оптимізації податкових платежів підприємства.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 9

Ситуаційне завдання. Юридична особа, платник єдиного податку за ставкою 5 % займається наданням ремонту приміщень з матеріалу замовника. Відділ бюджетування склав орієнтовний бюджет виконання робіт на четвертий квартал 2019 року: жовтень – п'ять договорів, листопад – десять, грудень – шість договорів. Стандартна вартість договору – 50 000 грн.

Водночас бюджетом грошових коштів передбачається, що 60 % оплати послуг з договорів поступатимуть в місяці надання послуг, 40 % – в місяці, який слідує за місяцем надання послуг.

Вартість матеріалів за одним договором складає 30 000 грн.

Запропонуйте варіанти оптимізації єдиного податку і складіть бюджет єдиного податку підприємства на четвертий квартал за оптимізаційним варіантом (табл. 5).

Таблиця 5

Дані бюджету єдиного податку (оптимізаційний варіант)

Вид податку	Період						Разом 4 квартал
	жовтень		листопад		грудень		
	дата сплати	сума, грн	дата сплати	сума, грн	дата сплати	сума, грн	сума, грн
Єдиний податок	19.02.2020	7 500	19.02.2020	20 000	19.02.2020	19 000	46 500,00

Вирішення завдання. В базовому варіанті за четвертий квартал підприємство повинне сплатити 46 500 грн єдиного податку (не пізніше за 19.02.2020 р.).

В оптимізаційному варіанті замовник придбає самостійно матеріали в іншому місці і передає їх підряднику (договір із матеріалів замовника). Тоді єдиним податком у підрядника буде обкладатися тільки вартість послуг (50 000 грн – 30 000 грн = 20 000 грн).

Сума єдиного податку складе:

на жовтень: $20\,000 \text{ грн} \times \text{п'ять договорів} \times 60\% \times 5\% = 3\,000 \text{ грн}$,

на листопад: $20\,000 \text{ грн} \times \text{п'ять договорів} \times 40\% \times 5\% + 20\,000 \text{ грн} \times \text{десять договорів} \times 60\% \times 5\% = 8\,000 \text{ грн}$,

на грудень: $20\,000 \text{ грн} \times \text{десять договорів} \times 40\% \times 5\% + 20\,000 \text{ грн} \times \text{шість договорів} \times 60\% \times 5\% = 7\,600 \text{ грн}$.

За четвертий квартал підприємство повинне сплатити 18 600 грн єдиного податку (не пізніше за 19.02.2020 р.).

Сума економії складе: $46\,500 \text{ грн} - 18\,600 \text{ грн} = 27\,900 \text{ грн}$.

Література для самостійної роботи за темою 9

Основна: [3, с. 154 – 162; 6, с. 325 – 358].

Тема 10. Міжнародне податкове планування

Мета проведення семінарського та практичного занять – ознайомлення з проблемними аспектами податкового планування із застосуванням офшорів, вивчення особливостей "шопінгу" угод про уникнення подвійного оподаткування, набуття навичок щодо складання схем міжнародного податкового планування.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: вміти складати схеми та проекти оптимізації податків і зборів у міжнародних відносинах; обґрунтовувати рішення з урахуванням чинників оптимізації податків і зборів в міжнародних відносинах.

Питання до семінарського заняття за темою 10

1. Принципи міжнародного оподаткування.
2. Організаційно-правові форми господарювання за кордоном.
3. Методика трансфертного ціноутворення.
4. Правові обмеження в стосунках із офшорами.
5. Застосування трастів у міжнародному оподаткуванні.
6. Застосування офшорів у міжнародному оподаткуванні.

7. Застосування у міжнародному оподаткуванні угод про уникнення подвійного оподаткування.

8. Фінансовий моніторинг в офшорах.

Перелік тестових запитань до семінарських занять за темою 10

1. Сума податку, сплачена в іноземній юрисдикції за принципом територіальності віднімається під час розрахунку оподатковуваного прибутку компанії в країні резидентства в системі:

- а) податкових заліків;
- б) податкових кредитів;
- в) угод під час уникнення подвійного оподаткування;
- г) правильні відповіді а, б, в;
- д) правильні відповіді а і б.

2. Із іноземної країни джерела доходів компанії в країну резидентства компанії репатріюється доход в сумі \$1 000. Податкова ставка в країні джерела доходів складає 30 %, в країні резидентства 40 %. Яку суму податку повинна сплатити компанія при застосуванні системи податкових заліків:

- а) \$580;
- б) \$400;
- в) \$700;
- г) \$300?

3. Згідно з умовами міжнародної угоди про уникнення подвійного оподаткування будь-які пасивні доходи компанії резидента країни А не оподатковуються в країні Б – джерелі доходів компанії. Така модель угоди притаманна:

- а) спеціальній міжнародній угоді за типом ООН;
- б) загальній міжнародній угоді за типом ООН;
- в) спеціальній міжнародній угоді за типом ОЕСР;
- г) загальній міжнародній угоді за типом ОЕСР.

4. Із іноземної країни джерела доходів компанії в країну резидентства компанії репатріюється доход у сумі \$1 000. Податкова ставка в країні джерела доходів складає 30 %, у країні резидентства 40 %. Яку суму податку повинна сплатити компанія під час застосування системи податкових кредитів:

- а) \$580;
- б) \$400;
- в) \$700;
- г) \$300?

5. Суб'єктами міжнародного корпоративного податкового планування виступають:

- а) корпорації;
- б) товариства;
- в) індивідуальні підприємці;
- г) правильні відповіді а, б і в;
- д) правильні відповіді б і в.

6. У рамках міжнародного корпоративного податкового планування здійснюються такі операції:

- а) перерозподіл (диверсифікація) прибутку;
- б) утворення прибутку;
- в) заниження прибутку;
- г) правильні відповіді а, б і в;
- д) правильні відповіді а і б.

7. Згідно з умовами міжнародної угоди про уникнення подвійного оподаткування будь-які пасивні доходи компанії – резидента країни А оподатковуються в країні Б – джерелі доходів компанії та не оподатковуються в країні А. Така модель угоди притаманна:

- а) спеціальній міжнародній угоді за типом ООН;
- б) загальній міжнародній угоді за типом ООН;
- в) спеціальній міжнародній угоді за типом ОЕСР;
- г) загальній міжнародній угоді за типом ОЕСР.

8. Суб'єктами міжнародного індивідуального податкового планування виступають:

- а) корпорації;
- б) товариства;
- в) індивідуальні підприємці;
- г) правильні відповіді а, б і в;
- д) правильні відповіді б і в.

9. Згідно з умовами міжнародної угоди про уникнення подвійного оподаткування доходи від міжнародних перевезень компанії – резидента країни А не оподатковуються в країні Б – джерелі доходів компанії. Така модель угоди притаманна:

- а) спеціальній міжнародній угоді за типом ООН;
- б) загальній міжнародній угоді за типом ООН;
- в) спеціальній міжнародній угоді за типом ОЕСР;
- г) загальній міжнародній угоді за типом ОЕСР.

10. Під "шопінгом" податкових угод розуміють:

- а) використання переваг угод про уникнення подвійного оподаткування резидентами третіх країн;
- б) використання системи податкових заліків та податкових кредитів;
- в) використання офшорів;
- г) правильні відповіді а, б і в;
- д) правильні відповіді а і в.

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять за темою 10

1. Підприємство має намір отримати позику від нерезидента, який знаходиться в офшорі. Опишіть, яким чином буде окладатися ця операція та визначте законодавчі обмеження її здійснення.

2. Підприємство має намір отримати в користування торгову марку від нерезидента, який знаходиться в офшорі. Опишіть, яким чином буде окладатися ця операція та визначте законодавчі обмеження її здійснення.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 10

Ситуаційне завдання. Підприємство, яке проводить коригування фінансового результату на різниці, що передбачені в Податковому кодексі України, має намір отримати в користування торгову марку від нерезидента, який знаходиться Британських Віргінських островах. Запропонуйте варіанти оптимізації оподаткування за рахунок "шопінгу" міжнародних угод.

Вирішення завдання. На Британських Віргінських островах прибутки компаній міжнародного бізнесу (International Business Companies або IBC) обкладаються за ставкою 0 %.

Сутність схеми полягає в тому, що первинний правовласник (фізична особа) безкоштовно або за незначну винагороду поступається цій компанії винятковими правами на використання торговельної марки. Українське підприємство отримує від віргінської компанії невиняткові майнові права без права подальшої передачі на використання цього об'єкту прав інтелектуальної власності шляхом ув'язнення із цією компанією ліцензійного договору. Платежі за таким договором є роялті за законодавством України.

Проте якщо українська фірма зробить це безпосередньо, то їй доведеться утримати під час виплати віргінській компанії податок на прибуток у розмірі 15 % згідно з пп. 141.4.2 Податкового кодексу України. Конвенції про уникнення подвійного оподаткування між Британськими Віргінськими островами і Україною, відповідно до якої до роялті могла б застосовуватися знижена ставка, не існує. Водночас права на зменшення податкового прибутку не буде, оскільки підприємство змушено буде збільшити фінансовий результат до оподаткування на суму роялті в повному обсязі (пп. 140.5.7 Податкового кодексу України).

Для уникнення цих проблем українська компанія може використати кіпрську компанію. У цьому випадку віргінська компанія укладає ліцензійний договір із кіпрською компанією, а кіпрська компанія, у свою чергу, укладає договір субліцензії з українським підприємством. Різниця між роялті, що належать до сплати кіпрської компанії українським підприємством і роялті, що вважається до сплати віргінської компанії кіпрською компанією оподатковуватиметься у останньої податком на прибуток за ставкою 10 %. Відповідно до Конвенції між урядом України і урядом Республіки Кіпр про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи від 8 листопада 2012 року роялті, що перераховуються на користь кіпрської компанії, податком на прибуток в Україні не обкладаються.

Коригування фінансового результату в загальному випадку за цих умов не буде.

Література для самостійної роботи за темою 10

Основна: [6, с. 471–484; 7, с. 235 – 540]. Додаткова: [8, с. 42 – 166; 12, с. 72 – 112; 22, с. 11 – 208; 24, с. 6 – 107].

Рекомендована література

Основна

1. Иванов Ю. Б. Налоговый менеджмент : учеб. пособ. Ю. Б. Иванов, В. В. Карпова, Л. Н. Карпов. – Харьков : ИД "ИНЖЕК", 2006. – 488 с.

2. Иванов Ю.Б. Налоговое планирование: принципы, методы, инструментарий: монография / Ю. Б. Иванов, В. В. Карпова, Л. Н. Карпов.– Харьков: ИД "ИНЖЭК", 2006. – 272 с.

3. Карпова В. В. Оптимизация налоговых платежей / В. Карпова. – Харьков : Изд. Аргумент Принт, 2012. – 208 с.

4. Майбуров И. А. Налоговый менеджмент. Продвинутый курс : учебник для магистрантов / И. А. Майбуров, Ю. Б. Иванов, Л. Н. Васянина и др. ; под ред. И. А. Майбурова, Ю. Б. Иванова. – Москва : Юнити-Дана, 2015. – 559 с.

5. Податковий менеджмент : підручник / Ю. Б. Иванов, А. І. Крисоватий, А. Я. Кізима, В. В. Карпова. – Київ : Знання, 2008. – 525 с.

6. Податкова політика : теорія, методологія, інструментарій : навч. посіб. під ред. докт. екон. наук, проф. Ю. Б. Иванова, докт. екон. наук, проф. І. А. Майбурова. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2010. – 492 с.

7. Сутырин С.Ф. Налоги и налоговое планирование в мировой экономике / С. Ф. Сутырин, А. И. Погорлецкий ; под ред. С. Ф. Сутырина. – Санкт-Петербург : Изд-во В. А. Михайлова, Изд-во "Полиус", 1998. – 577 с.

Додаткова

8. Апель А. Обналичивание и офшорный бизнес в схемах / А. Апель, В. Гунько, И. Соколов. – Санкт-Петербург : Питер, 2002. – 192 с.

9. Брызгалин А. В. Налоговая оптимизация: принципы, методы, рекомендации, арбитражная практика / А. В. Брызгалин, В. Р. Берник, А.Н. Головкин. – Екатеринбург : Издательство "Налоги и финансовое право", 2002. – 272 с.

10. Вишневский В. П. Уход от уплаты налогов: теория и практика : монография / В. П. Вишневский, А. С. Веткин. – Донецк : НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти, 2003. – 228 с.

11. Дадашев А. З. Налоговое планирование в организации : учебно-практич. пособ. / А.З. Дадашев, Л.С. Кирина. – Москва : Книжный мир, 2004. – 168 с.

12. Ерицян А.В. Использование оффшоров в налоговом планировании / А. В. Ерицян, Р. Г. Азарян. – Москва : ЗАО "Издательский Дом "Главбух", 2003. – 208 с.

13. Жестков В. С. Правовые основы налогового планирования (на примере групп предприятий) : учеб. пособ. / В. С. Жестков. – Москва : Академический правовой университет, 2002. – 141 с.

14. Загородній А. Г. Податки та податкове планування підприємницької діяльності : монографія / А. Г. Загородній, А. В. Єлісеєв. – Львів : Центр Бізнес-Сервісу, 2003. – 152 с.

15. Злобина Л. А. Оптимизация налогообложения экономического субъекта : учеб. пособ. / Л. А. Злобина, М. М. Стажкова. – Москва : Академический Проект, 2003. – 240 с.

16. Карпова В. В. Бюджетирование и налоговое планирование – аспекты взаимодействия / В. В. Карпова // Управленческий учет и бюджетирование. – 2009. – № 12. – С. 62–67.

17. Карпова В. В. Налоговая оптимизация: основные принципы / В. В. Карпова // Бухгалтерія. – 2016. – № 39. – С. 20–24.

18. Карпова В. В. Оптимизация налога на прибыль: договоры комиссии / В. В. Карпова // Бухгалтерія. – 2016. – № 44. – С. 20–24.

19. Карпова В. В. Оптимизация НДС: договоры комиссии / В. В. Карпова // Бухгалтерія. – 2016. – № 45. – С. 20–24.

20. Карпова В. В. Проблемні аспекти притягнення до відповідальності за мінімізацію сплати податків / В. В. Карпова // Мінімізація сплати податків. Збірник тез. – Ірпінь : Національний університет податкової служби України. – 2010. – С. 57–60.

21. Карпова В. В. Товарный кредит: оптимизируем налог на прибыль и НДС / В. В. Карпова // Бухгалтерія. – 2017. – № 11. – С. 25–28.

22. Пеппер Дж. Кесарю кесарево том второй или Антиоффшор. / Дж. Пеппер. – Москва : An Et Cetera Book, 2005. – 220 с.

23. Тихонов Д. Налоговое планирование и минимизация налоговых рисков / Д. Тихонов, Л. Липник. – Москва : Альпина Бизнес Букс, 2004. – 253 с.

24. Уманців Ю. М. Офшорне підприємництво у сучасній економіці : монографія / Ю. М. Уманців, Ю. А. Швед. – Київ : Атіка, 2004. – 144 с.

Методичне забезпечення

25. Програма навчальної дисципліни "Податкове планування" для студентів усіх спеціальностей / уклад. О. С. Віннікова. – Харків : ХНЕУ, 2016. – 19 с.

26. Податкове планування та мінімізація податкових ризиків: методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів спеціальності 071 "Облік і оподаткування" другого (магістерського) рівня / уклад. К. В. Давискіба, В. В. Карпова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 64 с.

Зміст

Вступ.....	3
Методичні рекомендації до практичних завдань.....	5
Змістовий модуль 1 Теоретичні та методичні основи податкового планування	5
Тема 1. Податкове планування в системі загального планування підприємства.....	5
Тема 2. Податкові ризики в заходах податкового планування	10
Тема 3. Принципи та методи податкового планування на підприємстві	15
Тема 4. Види та етапи податкового планування на підприємстві	19
Тема 5. Методика податкового планування на підприємстві.....	24
Змістовий модуль 2 Організація податкового планування окремих видів податків.....	30
Тема 6. Організаційні аспекти податкового планування на підприємстві	30
Тема 7. Податкове планування податку на прибуток.....	34
Тема 8. Податкове планування податку на додану вартість	40
Тема 9. Податкове планування інших податків і зборів	46
Тема 10. Міжнародне податкове планування.....	51
Рекомендована література.....	55
Основна.....	55
Додаткова	56
Методичне забезпечення.....	57

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТА МІНІМІЗАЦІЯ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ

**Методичні рекомендації
до практичних завдань студентів
спеціальності 071 "Облік і оподаткування"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Карпова** Влада Вікторівна

Відповідальний за видання *В. Ф. Тищенко*

Редактор *О. В. Анацька*

Коректор *О. В. Анацька*

План 2019 р. Поз. № 55 ЕВ. Обсяг 59 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*